

ובמקרה הזה יקרה גם את השאלה השניה, והיא:

שחימת בקר וצאן לשם בשר תאווה.

(פרק ב')

קודם לכל נשים לב לפסוקים אחדים בדברים יב, כ. שם נאמר: "כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך כאשר דבר לך ואמרת אכלה בשר. כי תאווה נפשך לאכל בשר. כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' אלהיך לשום שמו שם וזכתה מבקרך ומצאנך אשר נתן ה' לך כאשר צויתך ואכלת כשעריך בכל אות נפשך". הפסוקים האלה מניחים בכל אופן הנחה מוקדמת, שעד הזמן ההוא היתה שחימת בקר וצאן לשם אכילת בשר, אם לא הובאו לשם קרבן לה', אמורה או כמו שאומר ר' ישמעאל (חולין ט"ז ע"ב), "שבתחלה נאסר להם כשר תאווה". אולם איה מקומו של האסור הזה?

ותירו ממנו עד בקר ושכל בן נכר או ערל לא יאכל בו. מאשרות ומקימות למדי את הדבר הזה, כי לפסח היה דין קרבן 2). — קיונו סובר (Einl. s. 281), כי ההשקפה הזאת, שתורת כהנים עשתה את אכילת הפסח פססם ביה... איננה נכונה. בשמות י"ב כבר צונו בני ישראל, אעפ"י ששם מדבר בראש ובראשונה על פסח וציאת מצרים, על זאת, שביום הראשון וביום השביעי של חג המצות "מקרא קדש" יהיה להם... השערת דילמן, כי עריכת הפסח ואכילתו, שנאמרו בת"כ, העבירו רק בתקופה מאוחרת, כאשר התעוררה שאיפה לרכזו הפולחן במקום אחד, לעיר הקדש והמקדש, סותרת את הדבר שנאמר במדבר ט, ז, יג, ששה הפסח נקרא בשם "קרבן ה'"; הלא דילמן איננו יכל בשום אופן להחליט ברצינות שהיה מותר להקריב קרבן כזה בכל מקום. עד כאן דברי קיונו. אנחנו מיהסים ערך רב להודאתו זו של קיונו, כי תורת כהנים, בתור ספר חקים שנוצר אחר גלות בבל, לא היתה יכולה לציוות שיקריבו את הפסח, בתור קרבן ה', בכל מקום. ואם תורת כהנים צותה בכל זאת את הדבר הזה (שמות י"ב), הרי מכאן ראיה, שתורת כהנים לא נוצרה אחר גלות בבל. — ואם קיונו סובר, כי פרושה של מצות "מקרא קדש" 3) הוא: "אספת העם במקדש המרכזי", או עלינו להגיד, כי הוא לא הבין כלל וכ"כ את פרושן של המלים האלה. הלא ויקרא כ"ג, ג מצוה "מקרא קדש" גם ליום השבת. האם עלה יעלה העם מדי שבת בשבתו אל המקדש? רק המלה "חג" מסמנת בת"כ את העליה ברגל לבית ה', ולא המלים "מקרא קדש". ובשם "חג" נקרא רק היום החמשה עשר בניסן ולא יום אחר של חג הפסח. אולם גם הפרמינוס "חג" יוכן רק אם ידע נדע את פרושו ובאורו מתוך מקורות אחרים, מתוך ספר הברית וספר משנה התורה. והיוצא מדברינו הוא, כי לקיונו נשאר רק המוצא היחיד הזה: להניח הנחה, כי בשמות י"ב צונו בני ישראל רק על פסח מצרים. ואולם ביהוד עם וורסטר (ZATW 84. s. 120) קרא נקרא אליו אז את הקריאה הזאת: "מה גדולה סעונו ואי-ידיעתו את אפיו של המקור היסודי של ת"כ — Q! אגב אורחא נעיר גם את התערה הזאת, שתורת כהנים אינה מצוה כלל לעלות בשלש הרגלים אל העיר הקדושה. ואיך אפשר להביא את העובדה הזאת לידי הסכמת עם הדעה האומרת, שתורת כהנים נתהווה אחרי גלות בבל?

עד הזמן האחרון באו אפוא כל האקסגמיס, שבארו את הפסוקים הנ"ל אשר במשנה התורה, לידי דעה אחת כי הדברים שנאמרו שם מכוונים לאסור שנאמר עליהם במדבר הכתוב ב"ויקרא" י"ז (למשל, קנובל בפרושו דרברים י"ב, כ ושולץ—לפסוק ט"ז). זמובן מאליו, שוילהיון אינו יכול להסכים לדעה זו, כי הסכמה כזו תביא את שיטתו לידי התמוטטות ואפשר—לידי הריסה גמורה. אם יוכחו, שויקרא קדם לסי' דברים, אז יכבד הדבר מאד או בכלל לא תהיה שום אפשרות להחזיק ולתמך בהשקפתו, שם' ת"כ נוצר אחרי גלות בבל. ולכן היה צרך למצא את נקודת המוצא של הדברים הכתובים במשנה התורה (י"ב, כ) לא בחקים שנאמרו במדבר (ויקרא י"ז) אלא באיזה מנהג, כביכול, ישן נושן אחר^א. וילהיון (Gesch. Isr. s. 18) רוצה למצא את האסור לאכל בשר, אם לא נתן דמו לה, בשמואל-א', יד, לב—לח. את המאורע המסופר בפסוקים האלה מוסר לנו וילהיון באפן כזה: "כאשר עטה העם הרעב והעיק, אחר המלחמה במכמש, אל שלל הבקר והצאן ויאכל הבשר על הדם (כלומר, מבלי לזרק את הדם על המזבח), צוה שאול לגול אליו אבן גדולה ולאמר לעם, כי ישחטו את בקרם וצאנם עליה. זה היה המזבח הראשון שבנה שאול לה'—מוסיף ואומר המספר". כך אומר וילהיון.—אבל כאן השמיט פסוק חשוב של המקור. במקור כתוב: "ויבן שאול מזבח לד', אותו החל לבנות מזבח לד'". ע"י השמטת המשפט: "ויבן שאול מזבח לד'" אפשר לבוא לידי טעות ולחשב, כי המלים "אותו החל לבנות מזבח לד'" מתייחסות ל"אבן הגדולה" אשר שחטו עליה. אבל לפי המקור שלנגד עינינו אין לבנות המזבח שום יחס לשחימת הבקר והצאן שעליה מסופר למעלה. הדבר הזה נעשה רק אח"כ לזכר עולם, כנראה, לנצחונם על הפלשתים (ראה: שמות י"ז, ט"ז ושמו"א ט"ז, י"ב)^ב. ומסתברא שאין המספר יכל לסימן את האבן שגדלו העם לשאול בתור המזבח שנבנה ע"י שאול. — ומלבד זאת הלא נאמר שם בפרוש ובדברים ברורים, שחטאת העם לא היתה בזאת ששחטו לשם חולין; שם כתובות רק המלים האלה "הנה העם חוטאים לה' לאכל על הדם"^ג. ומחוור הדבר שהאסור הזה איננו אלא אותו האסור ממש הכתוב בויקרא י"ז, כ"ו: "לא תאכלו על הדם, לא תנחשו ולא תעוננו". מה גדול אנסו ודחקו של הפרוש הרוצה לבאר את

א) גראף היה הראשון שדבר על "חמנהג העתיק" הזה במאמרו "לחולדות שבט לוי"

ב') Merx Archiv für Wissenschaftl. Erforschung des A. T's 1867 s. 81—

ג) אין למחק את הפסוק: "ויבן שאול—לד'", יען כי הפסוק הזה היה לנגד עיני תרגום השבעים והפשיטא; התרגומים האלה מוסיפים עוד את המלה "שם" אחרי "ויבן". גם וילהיון בספרו "Der Text der BB Samuelis" לא התנגד אפילו במשהו לפסוק הזה. וככה גם קושש. ג) אנב רואים אנהגו, כי כבר בימי שאול נחשבה האכילה על הדם לעון חמור (4). אולם

לפי דברי הבקרת החדשה נכתב האסור הזה אשר ב"תורת הקדושה" (H) רק אחרי גלות בבל!

המלים "לא תאכלו על הדם": אל תאכלו מבלי לזרק את הדם על המזבח! הפרוש הזה מכנים לתוך הענין דבר עקרי, מפני ששיכותו של הדם למזבח לא נאמרה שם כלל^א). גם החק אשר בויקרא י"ז מדבר קודם לכל רק על אסור השחיטה, מפני שהשחיטה (אם לא הביאו אל פתח אהל מועד) נחשבת כשפיכת דם (הדם שפך—יז, ד) אכילה בשר לא נזכרה שם כלל. ומלבד זאת מוכיחה עצם סמיכות הענין אל "לא תנחשו ולא תעוננו" את הדבר הזה, שבכתוב "לא תאכלו על הדם" יש לנו עסק עם אסור מנהג שמקורו באמונה תפלה, מפני שהיו, כמו שאומרים הרמב"ם (מ"נ ח"ג, מ"ו) והרמב"ן ואחרים, עובדי אלילים שהיו אוכלים את הבשר ע"י הדם בהאמינם, כי בתתם את הדם לשרים ולרוחות יבואו אתם האחרונים במשא ומתן ויגידו להם עתידות. ולכן חשב גם יחזקאל את "על הדם תאכלו" לעון חמור כעבודת אלילים; ולפי באורו של וילהיוון אין הדבר הזה מוכן כלל וככל, יען כי בזמנו של יחזקאל כבר הותרה השחיטה, ע"י החק שנאמר בס' דברים, בכל מקום^ב). וברור אפוא הדבר, ששאל אסר רק את האכילה ע"י הדם ומפני זה צוה לשהט את הצאן והבקר על האבן הגדולה שהיתה אצלם ולאכל את הבשר במתנה למען לא יאכלו ע"י הדם.

ועוד: לפי דברי וילהיוון היתה אכילת בשר חוליין, חוץ מכשר קרבנות, אסורה עד זמנו של יאשיהו; אולם אין אנחנו מוצאים שום סמן ורמז לאסור כזה. להפך, יש הרבה מקומות כתנ"ך המעידים, כי מעולם לא עלתה מחשבה על אסור כזה על לב מי שהוא. אברהם עשה לאורחיו, בלי שום פקפוקים, בן בקר רך (בראש' יח, ז); יעקב הביא לאביו שני גדיי עיים עשויים (שם כו, ט); יוסף אמר לאשר על ביתו לטבח מבח לאחיו (שם מג, ט"ז); דוד אכל את חמש הצאן העשויות שהביאה לו אביגיל (שמו"א כה, י"ח) ושאל — את עגל המרבק

(א) ואם אמנם בין הבאורים הרבים שנארו חכמינו ז"ל בספרא את הפסוק "לא תאכלו על הדם" נמצא גם את זה: "לא תאכלו מן הבשר והדם קים במורק" אין זה אלא מפני שהניחו, כנראה, את ההנחה הזו, כי כל שחיטה בקר וצאן צריכה להיות, לפי ויקרא י"ז, לשם קרבן ולפיכך דברה התורה על זבחי שלמים מבלי להזכירם בפרוש. ולכן יכולים חכמי התלמוד לאמר בזבחים ק"מ ע"א, כי בשמו"א יד, ל"ג ואילך מדובר על זבחי שלמים. יען כי לפי דעתם מכוונים הפסוקים הנ"ל אשר בשמואל לויקרא יט, כ"ו. אולם באור כזה אינו מתאים לשיפתם של המבקרים החדשים האומרים, כי בימי מחרם של הפסוקים הנ"ל אשר בשמואל טרם נכתבו אחקים שבויקרא י"ט על ספר.

(ב) ולו היתה כונתן של המלים: "לא תאכלו על הדם" לאסר שחיטת חוליין, כי עתה היה תלוי האסור הזה באסור אכילת דם; ומכיון שאסור הדם חל גם על חיה ועוף (ויקרא ז, כ"ו; יז, י"ד) הרי היה צריך שיהיה עליהם גם אסור שחיטת חוליין; אולם משנה התורה בעצמו מניח בתור הנחה מוקדמת, ששחיטת הצבי והאיל הותרה בכל מקום (דברים יב, ט"ו; כ"ב) וגם ויקרא יז, י"ג אינו מצוה אלא לכסות בעפר את דמם של חיה ועוף

שזכחה לו "אשת בעלת האוב" (שם כ"ח, כ"ד). וגם חלק הקרום חושב את השחיטה לעון רק במקרה כזה, שהצאן והבקר היו גנובים^א (שמות כא, ל"ז). ועתה צאו וחשבו מה חסרת טעם היא החלטה כזו, שבמשך מאות בשנים היה קים ועומד בישראל אסור אכילת בשר עד שם משנה התורה בזמנו של יאשיהו ראה צרך לעצמו לבטל את האסור הזה ולנמק כפרות את בטולו!^ב

ובכל זאת היתה ההנחה חסרת היסוד הזאת, שלפנים בישראל היה כל זבח לשם קרבן לה, לנכסי צאן ברזל של בית מדרשו של וילהויזן. ההנחה הזאת נעשתה ליסוד ולעקר, מפני שעליה מתבססת כל הטיפותיות. וכך מעיר, למשל, שטיארנאגל בפרושו למשנה התורה י"ב: "בימי קדם היו 'זבחים' ו'קרבנות' מושגים זהותיים (שניהם—זבח); כל שחיטת בקר וצאן לכהפ"ח היתה גם קרבן ושני הדברים האלה היו קשורים ואחוזים יחדיו. וכך אומר גם בנין בפרושו לויקרא י"ו, ש"לפי המנהג שהיה קים בעמי שם ובן ישראל הקדמונים היה כל זבח גם קרבן ומפני זה היו צריכים לעשותו תמיד בבית אלהים (ובמקרה: גם על מזבח זמני—שמו"א, י"ד, ל"ב) שהיה קרוב למקום המעשה"^ג גם סמנר, החושב בפנים ספרו (Alttestam. Rel. Gesch. 140) את הדבר הזה, שבכלל היה כל זבח לשם קרבן, לדוגמה בלתי-מנוצחת, — מודה לכהפ"ח בהערה אחת בשולי הגליון, שבימי האבות וגם בתקופה ההיסטורית היו שוחטים לפעמים, בתור יוצאים מחלל, בקר וצאן לא לשם קרבן; וגם יש להסתפק, אם היו זורקים במקרים כאלה את הדם על גבי המזבח. ואת ה"יוצאים מן הכלל" האלה הוא מוצא בכראשית י"ח, ז; כ"ו, ט; בשופטים ו, י"ט; בשמו"א כ"ח, כ"ד. וכדאי וראוי לשים לב אל העובדה הזאת: רק במקום אחד, בשמו"א יד, ל"ב, יש ראייה (וגם משם אין להביא — כפי שהזכחנו — ראייה) ל"כלל" ואת ה"יוצאים (המדומים) מן הכלל" הוא מוצא בחמשה מקומות. אנחנו הכאנו לעיל עוד מקומות אחדים. ובכל זאת נחשבת ההנחה, שכל שחיטת בקר וצאן היתה לשם קרבן, לכלל השחיטה לא לשם קרבן—ליוצאת מן הכלל!!!

ואיך מכארים המבטרים האלה לעצמם את אסור השחיטה אשר בויקרא י"ז? נשמע את דעתו של אברהם קיונן, שהוא החוקר התרופף—לית מאן דפליג—והעמקן ביותר בכית מדרשו של וילהויזן. קיונן אומר בספרו (Einl. in A. T. 87): "בפסוקים ג—ז אשר בפרק י"ז ב'ויקרא' צונו בני ישראל להביא את כל הבקר

א) מסופקני, אם לחם שלמה ליום אחר, שעליו מספר במ"א ה. ג. היה נעשה רק מזבחי שלמים; ובפרט שהיה אסור לאכל זבחים כאלה בטומאה.

ב) ראה ברדנקאמפ: Gesetz u. Propheten s. 134

ג) מה גדולה וכבדה היא ההחלטה ששמו על גבו של הפסוק היחיד הזה אשר בשמו"א, שאם נתבונן אליו מקרוב נראה, כי כמו לגבי החלטה זו הוא כחם של קורי עכביש!

והצאן העומדים לשחיטה אל אהל מועד ולהקריכם שם בתורת שלמי תודה... כל זמן שהיו בתי מקדש רבים בישראל וכל אחד ואחד ישב במקום קרוב לאחד המקדשים האלה, היה קל להוציא לפעולות את המצוה הזאת. אולם עתה נתן החק הזה גם להיות רק מקדש מרכזי אחד—כנראה ע"י מחוקק שידע את מצב הדברים הקודם לכהפ"ח מפי המסורת והקבלה ושרצה להשאיר את החק הזה בתקפו גם לימים הבאים". — בעמוד 255 אומר הנ"ל: "שאלת היחס של ס' משנה התורה לויקרא יז, ג—ז, האוסר שחיטת בקר וצאן אם לא הביאום לה' בתורת שלמי תודה, ולויקרא יז, ח—ט, המתיר הקרבת קרבנות רק באהל המועד בלבד, היא מרכבת ומסוככה יותר. הפסוקים ג—ז סותרים את משנה התורה י"ב, טו, כ—כב, המתיר באפן ברור ומפורש שחיטת בקר וצאן, לשם אכילת בשר תאווה, מחוץ לבית הבחירה. ולעומת זה מצוים הפסוקים ח—ט (ויקרא י"ז) לרכז את הפולחן במקום קדוש אחד, כמו שכתוב במשנה התורה, במקומות אחדים. האם נאמר שס' משנה התורה כמ"ל מצוה אחת וקבל ואשר אחת? או עלינו למצא סמנים שיעידו על זאת, שס' משנה התורה י"ב הסתמך על פרק י"ז שבויקרא או שלכהפ"ח יש בו דבורים משותפים עם הפרק הנ"ל; אולם אין אנחנו מוצאים בו לא זאת ולא זאת. ומה שחשוב יותר: משנה תורה יב, ח שולל לגמרי את היחס הזה; לו ידע בעל ס' משנה תורה, שמשנה צוה כבר את בני ישראל לעבוד את ה' במדבר רק במקום קדוש אחד (ובודאי היה נשמר החק הזה כהלכה בחיי משה), כי עתה לא היה מכריז עליו כעל דבר חדש שיהיה לו תקף חקי רק בדורות הבאים)... ואת הקושיא: איך היה יכל בעל ס' הקדושה (Pi או H) לדרש מבני ישראל שיביאו את צאנם ואת בקרם למקום קדוש אחד ולזבחם שם, תרצנו כבר לעיל (במפרנו בעמ' י—יא). מי שאיננו מוצא ספק בתרוץ הנ"ל יוכל, בשימו לב אל העובדה שהזכוחה לפני "משכן ה'" נאמרה שם ע"י משה לבני ישראל במדבר, להניח הנחה זו, שספר הקדושה (Pi או H) רצה, בהלבישו את דבריו צורה כזאת, להסביר לנו, כי ה' היה יכל לדרש זאת מהם, אולם מכיון שנשתנו תנאי החיים לגמרי לא היה כרצון ה' להוציא לפעל בכל חמר הדין את הדרושה הזאת—

כך אומר קיונן.

אני רואה צורך לעצמי, להבדיל את קיונן הטובה ולציון שהוא היחיד, שהרגיש לכל עמקה ולכל כבודה את השאלה שהציג לפני המבקרים פרק י"ז

(א) קיונן דוחה בתחלם את ההנחה, כי הפסוקים ג—ז אשר בויקרא י"ז קשורים ואחוזים במנהג עממי עתיק, שלפני היתה השחיטה, כפעולה דתית, מותרת רק במקום קדוש, כלומר: על במה קרובה למקום המעשה (הושע מ, ד?). כדי לאפשר הנחה כזו יש צורך להוציא ולהרחיק מהחוק הנ"ל את כל הבשויים המדברים על מקדש אחד. אולם דבר זה—אומר קיונן—הוא מעשה זדון; באפן כזה אפשר לתקן את החקים כרצון איש ואיש—ראה גם קיסל: Theol.

.st. aus Württ II 44 ff)

בויקרא; הוא גם הרגיש שתשובותיו על השאלה רבת הערך הזאת הן רק תרוצים ריקים בעלמא. גם אחד משני התרוצים האלה לא היה יכל להחשב בעיני קיונן לתשובה משביעת רצון: התרוץ הראשון אומר, שהמתוקק החיוק ככל תקף במנהג ישן, אעפ"י שהיה ברור לו שאי-אפשר להוציאו לפעל, והשני סובר שוב, שהחק (בויקרא י"ז) שצוו עליו בכל חמר הדין ושענשודכרת, נכתב רק כעין הצעת דברים, מה שה' היה יכל לדרש בעצם הדבר מכני ישראל ואינו דורש עתה. — ואולם החק הזה הלא נכתב ביחד עם חקים אחרים, כגון: אסור אכילת דם, כסוי הדם, נבלה וטרפה העומדים בכל אפן בתקפם גם עתה^(א).

ובכל אפן צדק דילמן, באמרו בפרושו לשמות-ויקרא עמ' תקפ"ה: "ההחלטה, כי הקטע הזה נתחבר אחרי משנה התורה או אחרי גלות בבל, מתנגדת בפשיטות לשכל ולהגיון, יען כי מעולם לא היה יכל לעלות על דעתו של המעבד והמסדר את החקים, שהכיר וידע את ס' משנה תורה יב, ט"ז ואילך בתור חק מקובל, לקבע אסור כעין זה שנאמר בויקרא יז, ג—ז". (וככה אומר גם קאהלער ב'—*Theol. stud. aus Württ.* 1881 s. 41 ועין גם במאמרי ב"מאגאזין" 1879 עמ' ג' ואילך^(ב).)

והיוצא מדברינו הוא, שהמסקנה הקודמת, שם משנה התורה יב, ט"ז, כ ואילך מכמל את האסור שנאמר בויקרא י"ז, עומדת בתקפה. ולאמתו של דבר דורש קיונן יותר מדי אם הוא סובר, שמשנה התורה היה צריך להסמך את דבריו על הכתובים בויקרא י"ז. אם משה התיר דבר, שבעיני כל שומעיו נחשב לאסור עד עתה, והוא מנמק את היתרו במלים: "כי ירחק ממך המקום", או לא היה לו שום צורך לחזור ולכתב שנית את החק המכומל שסר כחו ממנו מהיום ההוא והלאה. ואגב נעיר, שם משנה התורה משאיר במקומו וכתקפו את האסור לאכל דם ותוא משננו באותם המלים והכמויים שנאמרו בענין הזה בויקרא י"ז. נדמה את הפסוקים: "כי נפש הבשר בדם הוא". "כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא—כי נפש כל בשר דמו הוא" אשר בויקרא י"ז לפסוק: "כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם

(א) וצדק ברדנקאמפ (עמ' קל"ג) בשאלו את השאלה הזאת: "לשם מה באה כל הגאונות הזאת בהמצאת מצוות שלא היה בהן צורך כלל, אשר בומנו של המחבר לא היה להן ערך כלל ואשר את העובר עליהן ענשו מתוך אהבת אדם... גם ענש מות?".

(ב) ומכאן תשובה גם לזורסטר (*Z A W. S.* 447) הקובע את אסור השחיטה בומן שיבת ציון, כאשר כל שבי הגולה ישבו רק בירושלם ובסביבותיה (ראה גם הולצינגר: *Einl.* s. 447). כאלו שבי הגולה לא רצו כלל להרחיב אחר כך את גבולם ויכתבו את האסור הני"ל כחקת עולם לדורותם ולא שמו לב אל הכתוב במשנה התורה י"ב אשר העלה על דעתו גם את אפשרותו של "כי ירחיב". ואת זאת כתב כביכול אותו המחבר, אשר הניח כהנחה מוקדמת את ענין גרושם השלם של הכנענים מן הארץ והתנחלותם של ישראל תחתיהם (ויקרא, יח, כ"ה; כ, כ"ג ואילך).

הבשר" אשר בדברים י"ב, כ"ג. וככה נאמר גם בכראשית ט, ד (ת"כ=P): "אך כשר כנפשו דמו לא תאכלו". על הפסוק ח' בדברים י"ב אדבר להלן כפרק "משנה התורה ותורת כהנים" ושם אוכיח, שהפסוק הנ"ל אינו סותר את הכתוב בת"כ. ואם ס' משנה התורה כמ"ל חק שנאמר בויקרא י"ז—הרי מכאן ראייה, כי ההנחה, שהפרק הנ"ל נוצר אחרי גלות בבל, היא בלתי אפשרית.

אמנם בית מדרשו של וילהיוון יכל עדיין לצאת מן המצר בעזרת תכסים כזה: הוא מכחיש—בהוציאו ובהרחיקו מתוך פרק י"ז שבויקרא את כל הבטויים והדברים האופיים המיוחדים לתורת כהנים^(א)—את שיכותו של הפרק הנ"ל לגרעין היסודי והמקורי של ת"כ ובאופן כזה הוא מרשה לעצמו להחליט, כי תורת כהנים מתירה שחיטת בקר וצאן לשם אכילת בשר מבלי שיהא צורך להקריבם על המזבח. ובתור ראייה, כביכול, לדבריו מביא וילהיוון את כראשית ט, ג, שבו הותרה (בענין מצוות בני נח) השחיטה. כאלו ויקרא י"ז אומר, שהשחיטה נאסרה כבר בימים קדומים ולא נאסרה, להפך, רק אחרי הקמת המשכן!^(ב) מלבד זאת הראינו כבר בפרק הקודם, שבו דברנו על קרבן הפסח, כי שמות י"ב—השיך, לפי דברי בית מדרשו של וילהיוון, למקור היסודי של ת"כ=Q—זקוק להשלמתו ולמלאו של פרק י"ז אשר בויקרא. אולם אנחנו נוכיח כפרק מיוחד, שהמקור היסודי של ת"כ (Q או PG) וספר הקדושה (H) מדובקים איש באחיהו וההפרדה בורע בין שני חלקי התורה האלה היא אחד העמודים הרפים והנרקבים שעליהם נכונה כל השיטה המודרנית על ת"כ.

דעת

אתר לימודי יהדות ורוח
www.daat.ac.il

(א) מעשי-הזרון שעשה "בית המדרש" (עין למשל, בפרושו של בנין למקום הזה) כאן הם למרת רוח גם לקיונו בעצמו. ראה את דברי קיונו שהובאו לעיל, בעמוד י"א בהערה.

(ב) כאלו החק בעצמו בויקרא י"ז, נחבון למחות על יזופים כאלה ולכן אסר את השחיטה רק על "איש איש מבית ישראל" והוציא באופן כזה את הגרים מהכלל, באותה עשה שכפסוק ח' אסר הקרבת קרבנות מחוץ למקדש גם על "איש איש מבית ישראל" וגם על "הגר אשר יגור בתוכם" וכ"ל באופן כזה את הגרים עם בני ישראל. — ובכלל אי-אפשר להגיד, שהשקפתו של ת"כ היחה, שכל מה שנאסר אח"כ ע"י משה, היה אסור כבר לפניו, בימי האבות; הלא יעקב אבינו נשא שתי אחיות ועמרם—את דודתו (שמות ו, כ); ונשואים כאלה נאסרו בויקרא יח, י"ב.